

VĚTRNÍK

ZPRAVODAJ Č. 4

VYSOKÉ NAD JIZEROU

Program:

DNES - 19.10.1982 - ÚTERÝ

- 9,00 - Seminář o Kytici pro panenku v malém sále Krakonoše
- 13,30 - Rozloučení s DS Konstantinovy Lázně v malém sále Krakonoše
- 14,30 - Vítání DS TJ Sokol Sedlice na MěNV
- 14,45 - Větrovanka před Krakonošem
- 15,00 - Vítání DS TJ Sokol Sedlice před Krakonošem
- 16,00 - Divadelní představení - J. Hubač: Dům na nebesích
- 19,30 - Divadelní představení - J. Hubač: Dům na nebesích
- 22,00 - Setkání souboru s patrony na Větrově

ZÍTRA - 20.10.1982 - STŘEDA

- 9,00 - Seminář o Domu na nebesích v malém sále Krakonoše
 - 13,30 - Rozloučení s DS Josefův Důl v malém sále Krakonoše
 - 14,30 - Vítání DS Bystřice u Benešova na MěNV
 - 14,45 - Větrovanka před Krakonošem
 - 15,00 - Vítání DS Bystřice u Benešova před Krakonošem
- /pokračování na str.2/

Národní přehlídka vesnických a zemědělských divadelních souborů

V poslední době se velmi diskutuje o formě spolupráce. V kladném smyslu u těch, kteří tuto možnost mají, s dotazy či nedůvěrou u těch, kteří ji zatím postrádají. Výhody a nesporné úspěchy této spolupráce jsou evidentní. Je tady však řada předpokladů a podmínek. Ne každý profesionální divadelník může úspěšně v amatérském souboru pracovat. Jen ten, který má skutečně rád amatérské divadlo, je dobrý pedagog, psycholog, zná možnosti, dřívější cesty souboru i jeho názor na divadelní poetiku.

PROFESIONÁLNÍ POMOC AMATÉRSKÉMU DIVADLU

Samozřejmě ne každý soubor může mít tuto pomoc. Vždyť i divadlům profesionálním chybí režiséři. Rozhodně nemá význam účast profesionála na několika zkouškách či při závěrečném "dopracování" inscenace, ale pouze soustavná cílevědomá činnost a úzké a upřímné sepětí se souborem a jeho snahami o tvůrčí práci. Máme na druhé straně řadu zkušených režisérů amatérských od kterých je možno při konfrontacích na přehlídkách různých stupňů se velmi

pokračování ze str. 1/

16,00 - Divadelní představení -
A.Kertézs: Vdovy

19,30 - Divadelní představení -
A.Kertézs: Vdovy

22,00 - Setkání souboru s patro-
ny na Větrově

DISKUTOVALI JSME...

Atmosféra včerejšího diskusního dopoledne v malém sále Krakonoše odpovídala příjemnému dojmu, který jsme si odnesli z představení Maryši. Plný sál /i když dívky nočně-raním zpěvánkám přece jen o něco "průhlednější" než především/ vyslechl pozorně úvodní slovo. A.Bašty, nepostrádající kromě fundovanosti i hřejivou lidskost a vtip. Po připomínkách ostatních členů odborné poroty pohovořil režisér souboru Jan Horák /pod kontrolou manželky, jak sám přiznal/ o práci souboru i o svém výkladu Maryši a vztahu k ní.

Také diskuse byla tentokrát bezprostřední a předseda poroty ji ukončoval v počestě na pokračování, protože lidé se vzájemně inspirovali k myšlenkám, které okamžitě potřebovali sdělit.

Mimo jiné se objevil také názor, jak užitečná pro nás byla možnost vidět dva dny po sobě tak diametrálně odlišné inscenace/ a odlišné možnosti a způsoby práce souborů/, jako byli vysokolibnější něšťáci a boledická Maryša, jak užitečné bylo uvědomit si rozsah možností, které amatérské divadlo má. Že to byl vlastně nejlepší příspěvek do diskuse o tom, jak se může divadlo na vesnici hrát.

-g-

poučit na divadelní práci, stejně tak jako na dobrých inscenacích profesionálních režisérů. Říkám záměrně dobrých, protože ne všichni, kteří s amatérským souborem pracují, mají odpovídající výsledky a bohužel často si to jak sobě, tak i souboru nalhávají. Což není dobře hlavně pro soubor. A ještě: Nutnost, aby soubor nespolehal jenom na profesionálního režiséra, a aby si tento režisér vychovával v souboru svého následovníka.

Jinak hrozí po odchodu profesionála možnost ztráty jakékoli aktivity souboru.

Tedy: pomoc dobrých, zodpovědných a znalých profesionálů je věc potřebná, není to však jediná možnost zvýšení kvality tvůrčí práce amatérského divadla.

Jaroslav Šindelář

JIŘÍ HUBAČ /narozený 27. 8. 1929/

Po středoškolských studiích pracoval postupně jako úředník, dokumentační pracovník, redaktor a dramaturg. Od roku 1977 je spisovatelem z povolání.

Hubačovy televizní i divadelní hry mají výrazný dopad na širokou diváckou obec. Televizní i divadelní inscenace jeho textů jsou středem zájmu již po několik let u všech věkových kategorií ve městech i na venkově. Autor si našel rychle cestu k vnímavým čtenářům i divákům svým hlubokým a upřímným zájmem o člověka. Umí nahlédnout do srdcí lidí tak, že /zprostředkováno literární činností/ odhalí i ty nejskrytější zápasy, vítězství i prohry probíhající v mikrokosmu lidského "já". Je na nás, kolik si dokážeme z těchto zdařile oživených hrdinů každodenního života odnést pro řešení problémů svého vlastního bytí. A je na inscenátorech Hubačových her, aby autorovy snahy naplňovaly důsledně a s citlivostí.

-kdo-

ROZHOVOR SE ZÁSTUPCI DS J.K.TYL V ROU JOSEFŮV DŮM

... Proč jste si vybrali k nastudování právě Hubačův dům na nebesích?

"Hru jsme si vybrali po rozhodování mezi ní a Bílkovým Dvorem. Je nám sympatický humor, který Hubačův text obsahuje. Koncem ledna minulého roku jsme měli první zkoušku. V dubnu byla hra uvedena na Josefodolském divadelním jaru. Po zhlédnutí představení v lednu letošního roku byla inscenace doporučena na krajskou přehlídku. Nyní jsme ve Vysockém a máme velké starosti. Měli jsme v poslední době velkou nemocnost v souboru a na zítřejší dvě představení za námi přivezou představitele otce - doufáme, že už zdravého. Nejhorší je, že máme v souboru málo mužů. V současné době byli obsazováni titíž představitelé do rolí ve čtyřech titulech. Jedná se o hry: Tak kdo k čertu odejde /Krasnogorov/, Možná je na střeše kůň /Šotola/, Planeta Satró /Sypal - smíšené obsazení dětí a dospělých/ a samozřejmě Dům na nebesích."

Po obsáhlém povzdechu s. Dufkové, režisérky inscenace hry J. Hubače, odpověděl na otázku "co připravujete k Roku českého divadla" M. Samčík, vedoucí souboru:

"Chceme nabídnout našim divákům pokus o zdařilou inscenaci Šotolovy hry Možná je na střeše kůň. Čeká nás ještě kupa práce."

/rozmlouvala KD/

Divadelní soubor z Konstantinových Lázní se nám včera představil s inscenací hry V. Trapla Kytice pro panenku, tedy s hrou, kterou v poslední době uvedl nebo uvádí větší počet souborů.

Proč tomu tak je? Především patrně proto, že hra zpracovává současné téma, téma potřebné, které nás pálí; zabývá se otázkami citového dozrávání mladých lidí, dilematem narození či nenarození dítěte, vztahy dospívajících dětí a rodičů... To všechno vyjadřuje zdánlivě snadnou a jednoduchou formou.

Tato jednoduchost je ovšem opravdu jen zdánlivá, protože zpracováváný konflikt je nelehký v tom, že v podobných situacích /analogy rodičů s Barborou ohledně jejího těhotenství apod./ obvykle nepadá mnoho slov a když padají, tak "o něčem jiném", nikoliv přímočaře.

R E C E N Z E

Je proto třeba dramatikem nastolené závažné téma převést do jazyka divadelního, je třeba sdělit je divákovi prostřednictvím výrazových prostředků současného divadla. Soubor toto vycítil, a proto zvolil jistou rovinu stylizace, pokoušející se o pregnantní zdůraznění závažnosti tématu. V tomto ohledu je třeba položit si otázku, zda právě ona pregnantnost věrohodnost této závažnosti neoslabila a zda by nebyla účinnější stylizace směřující k odlehčení situací, do komediálnějších a svižnějších poloh. Zda by pak životnost, potřebnost a závažnost sdělovaného tématu nezazněla pravdivěji a přesvědčivěji.

-g-

Bl.č.158/82

Vinař: NÁRYS PSYCHOLOGIE HERECTVÍ
/pokračování z č.3/

Proto ve struktuře motivů musíme vycházet ze základního předpokladu, že existuje sice struktura důležitosti motivů /hlad je silnějším impulsem k jednání než potřeba si přečíst nějakou knihu/, ale že není správné všechny motivy redukovat na několik základních a řadu odvozených, že patrně není správné uvažovat o síle motivů vzhledem k základnosti a odvozenosti, neboť i motivace k vysoce "odvozené" činnosti může být neobyčejně silná.

Tato v jistém smyslu rovnocenná motivační síla nechť vede adepta herectví k nezjednodušenému pohledu "do nitra" své postavy. Člověk je mj. právě proto zajímavý, složitý, překvapivý, že není strojem či květinou /jak jej pojalo 17. a 18.století/ nebo organismem /jak jej pojalo 19.století/. Každá dramatická postava je svého druhu originální osobnostní skladba, k níž je mnoho možných aktivních přístupů.

Dynamika motivačních sil

Příklad elementární dramtické situace je konflikt dvou sil. Tak kupříkladu v Moliérových veselohrách stojí proti sobě mladý milenec a starý nápadník. Jeden má postavení, styky, peníze - a nepřiměřený věk, druhý mnohé z toho postrádá, ale, jaksi se ke slečně hodí. Romantická situace je jasná a motivace obou postav také. Dramatická situace vyplývá z konfliktu dvou osobností, které mají přímočaré motivy - získat mladou dívku.

Nosnost konfliktu takového druhu je mimo veškerou pochybnost. Nicméně všimněme si, že se zminujeme o přímočarosti motivace postav v dramatické konfliktní situaci. Konfliktní situace je vytvářena konfliktem dvou přímočarých zájmů.

Vezměme si jinou dramatickou situaci. Hamlet stojí za modlícím se Klaudiem a uvažuje, zda nevyužít této možnosti, kdy jsou zcela osamělí a beze svědků jej zabít a tím i vyřešit jemu svěřenou pomstu.

Tato dramatická situace již není přímočará. Neboť konflikt mezi Klaudiem a Hamletem, zjevný konflikt celé hry a i její první plán, je zde zastřen konfliktem - v Hamletovi samém. V Hamletovi se sváří tendence zabít a tím vyřešit - jednou provždy - definitivně nebo nikoliv. I proto, aby právě tuto chvíli nezvolil, má Hamlet své důvody./Jeho

možné vykoupení plynoucí z faktu možnosti/.

Dramatická situace je jaksi zdvojená. Základní problém je nazírán prismatictém problému hlavního hrdiny. Jeho problémy jsou složité a nezřídka protikladné. Hamletův vnitřní svět je pln sil, které nejsou lineární, ale konfliktní: nutnost rozhodnosti a její odklad; láska a nenávisť; láska /která je přitažlivostí a vadí se jí/ atd. Velký autor nám dává nahlédnout do nitra postavy, jejíž život je pln vnitřních protikladů.

Různá míra konfliktu motivačních sil je i charakteristická pro každého normálního člověka. Konflikt motivů je tedy jedním ze základních dynamických činitelů duševního života člověka.

Pro konflikt motivačních tendencí je tedy charakteristická jejich vzájemná neslučitelnost. Jsou to zpravidla tendence navzájem se vylučující /disjunktivní/, které jsou charakterizovány pozicí "buď - a nebo". Předmět, k němuž se v tomto případě vztahuje, má kupříkladu rysy kladné i záporné nebo čin, který může řešit situaci, hrozí zároveň prohrát ji atd. Takovýto boj motivů bývá nezřídka v reálu strastiplný a dramaticky velmi účinný. /Byť jej lze i zpracovat a účinně, v poloze komediální. Viz slavný monolog Lancelota Goba/.

Pro dramatický svár je velmi důležitý svár mezi kladným a záporným motivem. Kdyby motivační síly působily pouze mechanicky, tak by takový svár vypadal tak, že je-li silnější naděje, dojde k realizaci, je-li silnější strach, dojde k odvratu, zmra. Přesto bylo vyzkoumáno /Lewin/, že věci jsou komplikovanější: podle výzkumu se soudí, že naděje vzrůstá právě ve větší vzdálenosti od objektu, kdežto v okamžiku přiblížení má převahu - strach. Ten je přirozeně i důvodem odstupu, v němž zase vzrůstá naděje. Atd.

/zkráceno - pokračování v č.5/

VĚTRNÍK, zpravodaj XIII.národní přehlídky vesnických a zemědělských divadelních souborů. Redakce: Alena Gasparičová, Karla Dörrová. Vydává OŠ NP VZDS. Číslo 4.Povoleno OK C Semily pod č.273/82. Cena 1 Kčs.

B1.č.161/82

